

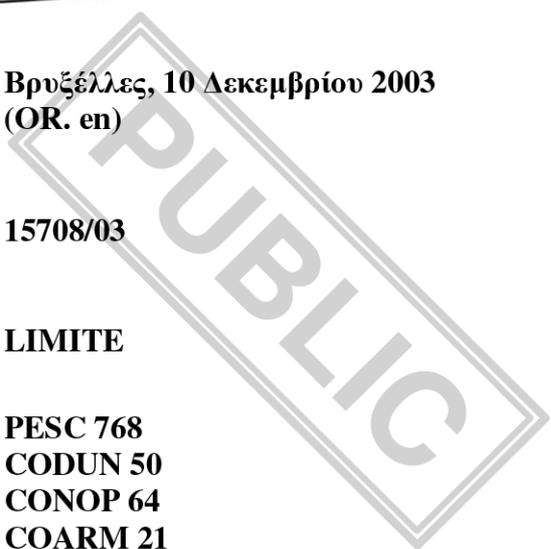
**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 10 Δεκεμβρίου 2003
(OR. en)**

15708/03

LIMITE

**PESC 768
CODUN 50
CONOP 64
COARM 21**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του : Συμβουλίου
προς : το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ. : 15656/03

Θέμα : Καταπολέμηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής
- Σχέδιο στρατηγικής της ΕΕ κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το κείμενο της στρατηγικής της ΕΕ κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής, όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της 9ης Δεκεμβρίου 2003 προκειμένου να υποβληθεί προς έγκριση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΟΠΛΩΝ
ΜΑΖΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

Στη Θεσσαλονίκη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθέτησε δήλωση για τη μη διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής. Τα κράτη μέλη ανέλαβαν τη δέσμευση, βασιζόμενα στις ήδη κείμενες Βασικές Αρχές, να επεξεργαστούν περαιτέρω, πριν τα τέλη του 2003, μια συνεκτική ενωσιακή στρατηγική για να αντιμετωπιστεί η απειλή της διάδοσης και να συνεχίσουν την ανάπτυξη και εφαρμογή του σχεδίου δράσης που υιοθετήθηκε ως θέμα προτεραιότητας από το Συμβούλιο τον Ιούλιο.

Κατωτέρω, διαβιβάζεται προς τις αντιπροσωπίες το σχέδιο στρατηγικής της ΕΕ το οποίο εκπονήθηκε σύμφωνα με τη δέσμευση που ανελήφθη στη Θεσσαλονίκη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) καθώς και των φορέων τους όπως οι βαλλιστικοί πύραυλοι αποτελεί ολοένα αυξανόμενη απειλή κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Παρότι τα καθεστάτα διεθνών συνθηκών και οι ρυθμίσεις για τον έλεγχο των εξαγωγών έχουν επιβραδύνει τη διάδοση των ΟΜΚ και των φορέων τους, ορισμένα κράτη έχουν επιχειρήσει ή επιχειρούν να αναπτύξουν τέτοιου είδους όπλα. Ο κίνδυνος να αποκτήσουν τρομοκράτες χημικά, βιολογικά, ραδιενεργά ή σχάσιμα υλικά και τους φορείς τους προσθέτει μια νέα κρίσιμης σημασίας διάσταση στην απειλή αυτή.

2. Όπως το καθιστά σαφές η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας, η ΕΕ δεν μπορεί να αγνοήσει τους κινδύνους αυτούς. Η διάδοση των ΟΜΚ και των πυραύλων θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των κρατών μας, των λαών μας και των συμφερόντων μας σε ολόκληρο τον κόσμο. Η αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής πρέπει να αποτελέσει το επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Η ΕΕ πρέπει να δράσει με αποφασιστικότητα, χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα και τις πολιτικές που διαθέτει. Στόχος μας είναι η πρόληψη, η αποτροπή, η διακοπή και, όπου είναι εφικτό, η ματαίωση προγραμμάτων διάδοσης που εμπνέουν ανησυχία σε παγκόσμιο επίπεδο.

3. Η μη διάδοση, ο αφοπλισμός και ο έλεγχος των όπλων μπορεί να συνεισφέρουν τα μέγιστα στην παγκόσμια καταπολέμηση της τρομοκρατίας μειώνοντας τον κίνδυνο μη κρατικοί φορείς να αποκτούν πρόσβαση σε όπλα μαζικής καταστροφής, ραδιενεργά υλικά και στους φορείς τους. Στη συνάρτηση αυτή, υπενθυμίζουμε τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 10ης Δεκεμβρίου 2001 για τις επιπτώσεις της τρομοκρατικής απειλής στη μη διάδοση, τον αφοπλισμό και την πολιτική ελέγχου των όπλων της ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΟΜΚ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΑΠΕΙΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

4. Η διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής καθώς και των φορέων τους αποτελεί αυξανόμενη απειλή. Η διάδοση προωθείται από μικρό αριθμό χωρών και μη κρατικών φορέων, αλλά συνιστά πραγματική απειλή μέσω της διάδοσης τεχνολογιών και πληροφοριών αλλά και γιατί οι χώρες αυτές μπορεί να αλληλοβοηθούνται. Οι εξελίξεις αυτές συντελούνται εκτός του υφισταμένου καθεστώτος ελέγχου.

5. Η συνεχώς ευρύτερη διάδοση ΟΜΚ αυξάνει τον κίνδυνο να χρησιμοποιηθούν από κράτη (όπως φάνηκε κατά τη σύγκρουση Ιράν/Ιράκ) και να περιέλθουν στην κατοχή τρομοκρατικών ομάδων που μπορεί με τις ενέργειες τους να προκαλέσουν πολλούς θανάτους και μεγάλες καταστροφές.

6. Διάδοση πυρηνικών όπλων : η Συνθήκη για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων πρέπει να διαφυλαχθεί στο σύνολό της. Συνέβαλε στην επιβράδυνση και σε ορισμένες περιπτώσεις στην ανατροπή της διάδοσης της στρατιωτικής πυρηνικής ικανότητας, αλλά δεν μπόρεσε να την αποτρέψει πλήρως. Η κατοχή πυρηνικών όπλων από κράτη που δεν είναι μέρη της προαναφερόμενης Συνθήκης και η μη συμμόρφωση προς τις διατάξεις της εκ μέρους κρατών μερών της Συνθήκης, εγκυμονεί τον κίνδυνο να τορπιλισθούν οι προσπάθειες για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό.

7. Διάδοση των χημικών όπλων: μια ιδιαίτερη δυσκολία ως προς την επαλήθευση και τα καθεστώτα ελέγχου των εξαγωγών έγκειται στο ότι τα υλικά, ο εξοπλισμός και η τεχνογνωσία είναι διπλής χρήσης. Ένας τρόπος για να προσδιορισθεί ο βαθμός κινδύνου είναι να εξετάζεται εάν υπάρχει δυνατότητα να παράγονται επιτόπου πρόδρομες ουσίες παραγόντων χημικού πολέμου και αυτοί να μετατρέπονται σε όπλα. Επιπροσθέτως, αρκετές χώρες εξακολουθούν να έχουν μεγάλα αποθέματα χημικών όπλων που θα πρέπει να καταστραφούν, όπως προβλέπεται στη Σύμβαση για τα χημικά όπλα. Η τυχόν ύπαρξη χημικών όπλων σε κράτη που δεν είναι μέρη της Σύμβασης για τα χημικά όπλα εμπνέει επίσης ανησυχία.

8. Διάδοση των βιολογικών όπλων: αν και η πραγματική ανάπτυξη βιολογικών όπλων απαιτεί εξειδικευμένη επιστημονική γνώση, συμπεριλαμβανομένης της κατοχής παραγόντων για πραγματική διάδοση, το ενδεχόμενο παράνομης εκμετάλλευσης της τεχνολογίας και των γνώσεων διπλής χρήσεως αυξάνεται συνεχώς λόγω των ταχέων εξελίξεων στις βιοεπιστήμες. Από τα βιολογικά όπλα πολύ δύσκολα μπορεί να αμυνθεί κανείς λόγω της έλλειψης «υπογραφής». Επίσης, οι επιπτώσεις της χρήσης τους μάλλον είναι δύσκολο να περιορισθούν εφόσον αποτελούν συνάρτηση του χρησιμοποιούμενου παράγοντα και του αν στόχοι είναι άνθρωποι, ζώα ή φυτά. Τα όπλα αυτά μπορεί να προσελκύουν ιδιαίτερος τους τρομοκράτες. Τα βιολογικά όπλα, όπως και τα χημικά, αποτελούν ιδιαίτερη απειλή στη συνάρτηση αυτή.
9. Η διάδοση των φορέων όπλων μαζικής καταστροφής: αυξάνεται ολοένα η ανησυχία λόγω της ανάπτυξης από αρκετές χώρες, που εγείρουν ανησυχία, βαλλιστικών προγραμμάτων, αυτόνομης ικανότητας παραγωγής πυραύλων μέσου και μεγάλου βεληνεκούς, καθώς και πυραύλων κρουζ και μη επανδρωμένων εναέριων οχημάτων.
10. Όλα αυτά τα όπλα θα μπορούσαν άμεσα ή έμμεσα να απειλήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα ευρύτερα συμφέροντά της. Επίθεση με ΟΜΚ στο έδαφος της ΕΕ ενέχει τον κίνδυνο τεράστιας διασάλευσης, πέραν των άμεσων σοβαρών επιπτώσεων από πλευράς υλικών καταστροφών και θυμάτων. Ειδικότερα, η ενδεχόμενη χρήση ΟΜΚ από τρομοκράτες απειλεί άμεσα και όλο και περισσότερο τις κοινωνίες μας εν προκειμένω.
11. Σε περιοχές που εμπνέουν ανησυχία και όπου υπάρχουν προγράμματα για ΟΜΚ, τα ευρωπαϊκά συμφέροντα βρίσκονται σε εν δυνάμει κίνδυνο, είτε λόγω συμβατικών συγκρούσεων μεταξύ κρατών είτε λόγω τρομοκρατικών επιθέσεων. Στις περιοχές αυτές, κοινότητες αποδήμων, σταθμευμένος ή αναπτυσσόμενος στρατός (βάσεις ή εξωτερικές επιχειρήσεις) και οικονομικά συμφέροντα (φυσικοί πόροι, επενδύσεις και αγορές εξαγωγών) μπορεί να πληγούν, εάν δεν είναι τα ίδια οι στόχοι.
12. Όλα τα κράτη της Ένωσης και τα όργανα της ΕΕ έχουν συλλογική ευθύνη να προλαμβάνουν τους κινδύνους αυτούς συνεισφέροντας ενεργά στην καταπολέμηση της διάδοσης.
13. Το Κέντρο Επιχειρήσεων της ΕΕ εκπόνησε και θα ενημερώνει συνεχώς αξιολόγηση των απειλών χρησιμοποιώντας όλες τις υπάρχουσες πηγές· θα παρακολουθούμε το ζήτημα αυτό και θα εξακολουθήσουμε να στηρίζουμε τη διεργασία αυτή, ειδικότερα με την ενίσχυση της συνεργασίας μας.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΓΝΟΗΣΕΙ ΤΟΥΣ
ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ. ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙ ΜΙΑ ΠΟΛΥΜΕΡΗ
ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ**

14. Για να αντιμετωπισθεί με αδιάλειπτη αποφασιστικότητα η απειλή από τα ΟΜΚ, χρειάζεται σφαιρική προσέγγιση που να καλύπτει ευρύ φάσμα δράσεων. Η προσέγγιση μας θα έχει ως οδηγό:
- την πεποίθησή μας ότι η πολυμερής προσέγγιση του ζητήματος της ασφάλειας που περιλαμβάνει τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση, αποτελεί το καλύτερο μέσο για τη διατήρηση της διεθνούς τάξεως και, ως εκ τούτου τη δέσμευσή μας να τηρούνται, να εφαρμόζονται και να ενισχύονται οι πολυμερείς συνθήκες και συμφωνίες για τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση,
  - την πεποίθησή μας ότι η μη διάδοση πρέπει να ενταχθεί στις πολιτικές μας γενικά, αξιοποιώντας όλους τους πόρους και τα μέσα που διαθέτει η Ένωση,
  - την αποφασιστικότητά μας να στηρίξουμε τα πολυμερή όργανα που έχουν αναλόγως το καθήκον να ελέγχουν και να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τις συνθήκες αυτές,
  - την άποψή μας ότι απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για να ενισχυθούν οι ικανότητες αντιμετώπισης των συνεπειών και να βελτιωθεί ο συντονισμός,
  - τη δέσμευσή μας να πραγματοποιούνται αυστηροί εθνικοί και διεθνώς συντονισμένοι έλεγχοι των εξαγωγών,
  - την πεποίθησή μας ότι η ΕΕ στις προσπάθειές της για την ουσιαστική καταπολέμηση της μη διάδοσης πρέπει να μπορεί να επιβάλλεται χωρίς εξαιρέσεις και πρέπει να συμβάλλει ενεργά στη διεθνή σταθερότητα,
  - τη δέσμευσή μας να συνεργασθούμε με τις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλους εταίρους που συμμερίζονται τους στόχους μας.

Παράλληλα, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να αντιμετωπίζει τα αίτια αστάθειας, συνεχίζοντας και αυξάνοντας τις προσπάθειές της στους τομείς των πολιτικών συγκρούσεων, της αναπτυξιακής βοήθειας, της μείωσης της φτώχειας και της προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

15. Πολιτικά και διπλωματικά μέτρα πρόληψης (πολυμερείς συνθήκες και καθεστώτα ελέγχου των εξαγωγών) και προσφυγή στους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς αποτελούν την πρώτη γραμμή άμυνας κατά της διάδοσης. Οσάκις τα μέτρα αυτά (συμπεριλαμβανομένου του πολιτικού διαλόγου και της διπλωματικής πίεσης) αποτυγχάνουν, μελετάται το ενδεχόμενο καταναγκαστικών μέτρων σύμφωνα με το κεφάλαιο VII του Χάρτη των ΗΕ και το διεθνές δίκαιο (επιλεκτικές ή γενικές κυρώσεις, παρακολούθηση αποστολών φορτίου και, όπου ενδείκνυται, χρήση βίας). Κεντρικό ρόλο πρέπει να διαδραματίζει το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

A) Ένα αποτελεσματικό πολυμερές σύστημα είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την καταπολέμηση της διάδοσης ΟΜΚ

16. Η ΕΕ είναι προσηλωμένη στο σύστημα των πολυμερών συνθηκών το οποίο παρέχει τη νομική και κανονιστική βάση για όλες τις προσπάθειες μη διάδοσης. Η πολιτική της ΕΕ συνίσταται στη συνέχιση της εφαρμογής και της καθολικής ισχύος των υφισταμένων κανόνων για τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση. Προς το σκοπό αυτό, θα προσπαθήσουμε να λάβουν καθολική ισχύ η Συνθήκη για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων, οι συμφωνίες του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας για τις διασφαλίσεις και τα πρόσθετα πρωτόκολλα αυτών, η Σύμβαση για τα χημικά όπλα, η Διεθνής Σύμβαση «περί απαγορεύσεως της αναπτύξεως, παραγωγής και αποθηκείσεως βακτηριολογικών (βιολογικών) και τοξινικών όπλων και καταστροφής αυτών», ο Διεθνής κώδικας συμπεριφοράς κατά της διάδοσης των βαλλιστικών πυραύλων, και να αρχίσει να ισχύει έγκαιρα η Συνθήκη για την πλήρη απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών. Η πολιτική της ΕΕ έχει ως απώτερο στόχο οι απαγορεύσεις βιολογικών και χημικών όπλων να αναγορευθούν σε διεθνώς δεσμευτικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου. Πολιτική της ΕΕ είναι να συναφθεί μια διεθνής συμφωνία για την απαγόρευση της παραγωγής σχάσιμων υλικών για πυρηνικά όπλα ή για άλλες εκρηκτικές συσκευές. Η ΕΕ θα βοηθήσει τρίτες χώρες να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από πολυμερείς συμβάσεις και καθεστώτα.

17. Για να παραμείνει αξιόπιστο το καθεστώς των πολυμερών συνθηκών, πρέπει να καταστεί πιο αποτελεσματικό. Η ΕΕ θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτική ενίσχυσης της συμμόρφωσης με το καθεστώς των πολυμερών συνθηκών. Η πολιτική αυτή πρέπει να στοχεύει στη βελτίωση του εντοπισμού σημαντικών παραβιάσεων και στην ενίσχυση της εφαρμογής των απαγορεύσεων και κανόνων που ορίζονται στο καθεστώς των πολυμερών συνθηκών, καθώς και να προβλέπει την ποινικοποίηση των παραβιάσεων που διαπράττονται υπ' ευθύνη ή υπό τον έλεγχο ενός κράτους. Χρειάζεται να ενισχυθεί αποτελεσματικά ο ρόλος του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ, ως του τελικού κριτή των συνεπειών που επισύρει η μη συμμόρφωση, κατά τα οριζόμενα στα πολυμερή καθεστώτα.

18. Για να εξασφαλισθεί ο αποτελεσματικός εντοπισμός των παραβιάσεων και να αποσοβηθεί η μη συμμόρφωση, η ΕΕ θα αξιοποιήσει στο έπακρο και θα επιδιώξει να βελτιώσει τα υφιστάμενα συστήματα και μηχανισμούς ελέγχου. Θα υποστηρίξει επίσης την καθιέρωση πρόσθετων διεθνών μέσων ελέγχου και, αν παραστεί ανάγκη, τη χρήση έκτακτων επιθεωρήσεων υπό διεθνή έλεγχο και σε εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται σε καθεστώτα ισχύοντα δυνάμει συνθηκών. Η ΕΕ είναι διατεθειμένη να ενισχύσει, εφόσον παραστεί ανάγκη, την πολιτική, οικονομική και τεχνική υποστήριξή της προς τους φορείς που έχουν αναλάβει τους ελέγχους.

19. Η ΕΕ έχει δεσμευθεί να ενισχύσει τις πολιτικές και πρακτικές ελέγχου των εξαγωγών εντός και πέραν των συνόρων της, σε συντονισμό με εταίρους της. Η ΕΕ θα εργαστεί με στόχο τη βελτίωση των υφιστάμενων μηχανισμών ελέγχου των εξαγωγών. Θα ενθαρρύνει τις χώρες που δεν συμμετέχουν στα υπάρχοντα καθεστώτα και ρυθμίσεις να ενστερνιστούν τα κριτήρια για τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξαγωγών.

B) Η προαγωγή ενός σταθερού περιβάλλοντος σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο αποτελεί προϋπόθεση για την καταπολέμηση της διάδοσης των ΟΜΚ

20. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να διαδραματίσει ρόλο στην αντιμετώπιση των προβλημάτων περιφερειακής αστάθειας και ανασφάλειας και των καταστάσεων σύγκρουσης που κρύβονται πίσω από πολλά προγράμματα όπλων, αναγνωρίζοντας ότι η αστάθεια πάντα οφείλεται σε κάποιες αιτίες. Η καλύτερη λύση του προβλήματος της διάδοσης των ΟΜΚ είναι να αισθανθούν οι χώρες που τα κατέχουν ότι δεν τα χρειάζονται. Θα πρέπει στο μέτρο του δυνατού να εξευρεθούν πολιτικές λύσεις των προβλημάτων που τις οδηγούν στον εξοπλισμό με ΟΜΚ. Όσο ασφαλέστερες αισθάνονται οι χώρες, τόσο ευκολότερα θα εγκαταλείψουν τα προγράμματα αυτά. Τα μέτρα αφοπλισμού μπορούν να αποτελέσουν μια αυτοτροφοδοτούμενη διαδικασία, ακριβώς όπως τα προγράμματα εξοπλισμού μπορούν να οδηγήσουν στον ανταγωνισμό των εξοπλισμών.

21. Προς τούτο η ΕΕ θα υποβοηθήσει περιφερειακούς διακανονισμούς ασφάλειας καθώς και περιφερειακές διαδικασίες ελέγχου των όπλων και αφοπλισμού. Κατά το διάλογο της ΕΕ με τις οικείες χώρες πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σε πολλές περιπτώσεις έχουν πραγματικά και νόμιμα προβλήματα ασφάλειας, θα αποσαφηνίζεται όμως προκαταρκτικά ότι απαγορεύεται οιαδήποτε επίκλησή τους για την παράνομη ανάπτυξη ΟΜΚ. Η ΕΕ θα παροτρύνει τις χώρες αυτές να παραιτηθούν από τη χρήση τεχνολογίας και εγκαταστάσεων που μπορεί να εγκυμονούν ιδιαίτερους κινδύνους διάδοσης. Η ΕΕ θα επεκτείνει την ανάληψη δραστηριοτήτων συνεργασίας για τον περιορισμό των απειλών καθώς και τα προγράμματα βοήθειας.

22. Η ΕΕ πιστεύει ότι η εξεύρεση πολιτικών λύσεων για τα πάσης φύσεως προβλήματα, τους φόβους και τις φιλοδοξίες των χωρών στις πιο επικίνδυνες για διάδοση περιοχές δεν θα είναι εύκολη βραχυπρόθεσμα. Συνεπώς η πολιτική μας αποβλέπει στην πρόληψη την αποτροπή, τη διακοπή και, όπου είναι εφικτό, τη ματαίωση προγραμμάτων διάδοσης που εμπνέουν ανησυχία, αντιμετωπίζοντας συνάμα τις αιτίες που τα προκαλούν.

23. Σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν οι θετικές και αρνητικές διαβεβαιώσεις ασφάλειας : δυνατόν να χρησιμεύσουν ως κίνητρο παραίτησης από την απόκτηση ΟΜΚ αλλά και ως αποτρεπτικό. Η ΕΕ θα ενθαρρύνει την περαιτέρω εξέταση αυτών των διαβεβαιώσεων.

24. Η διάδοση των ΟΜΚ είναι μια παγκόσμια απειλή που απαιτεί παγκόσμια αντιμετώπιση. Επειδή όμως η ασφάλεια της Ευρώπης είναι στενά συνδεδεμένη με την ασφάλεια και τη σταθερότητα στη Μεσόγειο, οφείλουμε να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα της διάδοσης στο μεσογειακό χώρο.

Γ) Η στενή συνεργασία με βασικούς εταίρους είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία στον παγκόσμιο αγώνα κατά της διάδοσης

25. Η κοινή προσέγγιση και συνεργασία με βασικούς εταίρους είναι αποφασιστική για την πρακτική εφαρμογή του καθεστώτος μη διάδοσης των ΟΜΚ.

26. Η συνεργασία με τις ΗΠΑ και άλλους βασικούς εταίρους όπως η Ρωσική Ομοσπονδία, η Ιαπωνία και ο Καναδάς είναι απαραίτητη για να εξασφαλιστεί επιτυχής έκβαση του παγκόσμιου αγώνα κατά της διάδοσης.

27. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί και να περιοριστεί ο κίνδυνος διάδοσης από αδυναμίες στη διοικητική και θεσμική οργάνωση μερικών χωρών, η ΕΕ θα πρέπει να τις ενθαρρύνει να συμπράξουν στον αγώνα κατά της διάδοσης, προσφέροντας ένα πρόγραμμα με σκοπό την παροχή βοήθειας στις χώρες αυτές ώστε να βελτιώσουν τις οικείες διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης και της επιβολής εκτελεστικής ποινικής νομοθεσίας. Η βοήθεια θα πρέπει να συναρτάται με τακτικές κοινές αξιολογήσεις, για την ενίσχυση του πνεύματος συνεργασίας και της οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

28. Η ενδεδειγμένη συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη και άλλους διεθνείς οργανισμούς θα συμβάλει στην επιτυχή έκβαση του παγκόσμιου αγώνα κατά της διάδοσης. Η ΕΕ θα εξασφαλίσει, ειδικότερα, την ανταλλαγή πληροφοριών και αναλύσεων με το ΝΑΤΟ, εντός των συμφωνημένων ρυθμιστικών πλαισίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΧΡΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ, ΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ, ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΚΑΙ, ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΟ, ΤΗ ΜΑΤΑΙΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΠΟΥ ΕΜΠΙΝΕΟΥΝ ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

29. Τα στοιχεία της στρατηγικής της ΕΕ κατά της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής χρειάζεται να ενσωματωθούν σε όλους τους τομείς. Διαθέτουμε ευρύ φάσμα μέσων : πολυμερείς συνθήκες και μηχανισμούς ελέγχου· εθνικούς και διεθνώς συντονισμένους ελέγχους των εξαγωγών· προγράμματα συνεργασίας για τον περιορισμό της απειλής· πολιτικούς και οικονομικούς μοχλούς (συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών ανάπτυξης και εμπορίου)· απαγόρευση παράνομων δραστηριοτήτων στον τομέα των προμηθειών και, σε τελευταία ανάλυση, αναγκαστικά μέτρα σύμφωνα με τον Χάρτη των ΗΕ. Ενώ όλα αυτά τα μέτρα είναι απαραίτητα, κανένα δεν επαρκεί από μόνο του.

Πρέπει να τα ενισχύσουμε σε όλους τους τομείς και να χρησιμοποιούμε το πιο αποτελεσματικό ανάλογα με την περίπτωση. Η ΕΕ διαθέτει ειδικά πλεονεκτήματα και πείρα που θα αποτελούσαν πολύτιμη συμβολή σε αυτή τη συλλογική προσπάθεια. Είναι σημαντικό οι στόχοι της ΕΕ, όπως περιγράφονται στη στρατηγική αυτή, να ληφθούν υπόψη ως παράμετροι της προσέγγισής της σε κάθε τομέα, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητά της.

30. Κατά την εφαρμογή της στρατηγικής μας αποφασίσαμε η προσοχή μας να εστιασθεί κυρίως στα συγκεκριμένα μέτρα που περιέχει το παρόν κεφάλαιο. Πρόκειται για ένα «ζωντανό σχέδιο δράσης» του οποίου η υλοποίηση θα τελεί υπό συνεχή παρακολούθηση, θα υπόκειται δε σε τακτική επανεξέταση και ενημέρωση κάθε εξάμηνο.

A) Αποτελεσματικότερο πολυμερές σύστημα με αποφασιστική δράση κατά των χωρών που διαδίδουν όπλα.

1) *Να καταβληθούν προσπάθειες για την καθολική ισχύ και, όπου χρειάζεται, την επίρρωση των βασικών συνθηκών, συμφωνιών και ελεγκτικών ρυθμίσεων σχετικά με τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση όπλων.*

- Να υλοποιηθούν διπλωματικές ενέργειες με στόχο να προαχθεί η καθολική ισχύς και η επίρρωση των πολυμερών συμφωνιών, κατ' εφαρμογή της κοινής θέσης του Συμβουλίου της 17ης Νοεμβρίου 2003.

2) *Να στηριχθεί ο ρόλος του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και να ενισχυθεί η εμπειρογνωμοσύνη για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που αποτελεί η διάδοση όπλων.*

- Να καταβληθούν προσπάθειες ώστε, μεταξύ άλλων, το Συμβούλιο Ασφαλείας να μπορεί να χρησιμοποιεί ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και συγκεντρωμένες, άμεσα διαθέσιμες ικανότητες και γνώσεις, προκειμένου να ελέγχει τις δραστηριότητες διάδοσης όπλων που αποτελούν εν δυνάμει απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Η ΕΕ θα εξετάσει με ποιο τρόπο η σημαντικότερη πείρα που αποκτά η UNMOVIC (Επιτροπή Παρακολούθησης, Ελέγχου και Επιθεώρησης των Ηνωμένων Εθνών) θα μπορούσε να διατηρηθεί και να αξιοποιηθεί, π.χ. με την κατάρτιση καταλόγου εμπειρογνομόνων.

3) *Να ενισχυθεί η πολιτική, οικονομική και τεχνική στήριξη των καθεστώτων ελέγχου.*

- Τώρα που όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επικυρώσει τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ), η ΕΕ θα διπλασιάσει τις προσπάθειές της για να προωθήσει τη σύναψή τους από τρίτα κράτη.

- Να στηριχθούν μέτρα που έχουν ως στόχο να αποκλείσουν στην πράξη κάθε εκτροπή της χρήσης μη στρατιωτικών προγραμμάτων για στρατιωτικούς σκοπούς.
  - Να αποδεσμευτούν χρηματοδοτικοί πόροι για τη στήριξη συγκεκριμένων προγραμμάτων που υλοποιούνται από πολυμερείς φορείς (μεταξύ άλλων ΔΟΑΕ, Προπαρασκευαστική Επιτροπή της Οργάνωσης της Συνθήκης για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών Δοκιμών (CTBTO) και Οργανισμός για την απαγόρευση των χημικών όπλων (OPCW)) και θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων μας.
  - Να προαχθούν οι αιφνιδιαστικοί έλεγχοι στο πλαίσιο της Σύμβασης για τα Χημικά Όπλα (CWC) αλλά και περαιτέρω. Το θέμα αυτό θα εξεταστεί από τα αρμόδια όργανα της Σύμβασης για τα Χημικά Όπλα καθώς και στο πλαίσιο πολιτικού διαλόγου με τρίτα κράτη.
  - Να ενισχυθεί η BTWC (Διεθνής Σύμβαση περί απαγορεύσεως της αναπτύξεως, παραγωγής και αποθηκεύσεως βακτηριολογικών (βιολογικών) και τοξινικών όπλων και καταστροφής αυτών) και η CWC και, στη συνάρτηση αυτή, να εξακολουθήσει ο προβληματισμός σχετικά με τα μέσα ελέγχου. Η BTWC δεν διαθέτει επί του παρόντος ελεγκτικό μηχανισμό. Η ΕΕ πρέπει να βρει τρόπους για να ενισχύσει τη συμμόρφωση και θα μπορούσε να συσταθεί ομάδα εμπειρογνομόνων για να υποβάλει τις σχετικές προτάσεις. Η ΕΕ θα ηγηθεί των προσπαθειών να ενισχυθούν οι κανόνες που διέπουν το εμπόριο υλικών τα οποία ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή βιολογικών όπλων. Η ΕΕ θα ηγηθεί επίσης των προσπαθειών να στηριχθεί η εφαρμογή της BTWC σε εθνικό επίπεδο (π.χ. με την παροχή τεχνικής βοήθειας). Η ΕΕ θα εξετάσει το ενδεχόμενο να συνδράμει κράτη τα οποία αντιμετωπίζουν διοικητικές ή οικονομικές δυσκολίες στην προσπάθειά τους να εφαρμόσουν τη Σύμβαση για τα Χημικά Όπλα και την BTWC.
- 4) *Να ενισχυθούν οι πολιτικές και οι πρακτικές ελέγχου των εξαγωγών, σε συνεργασία με εταίρους από τα καθεστώτα ελέγχου των εξαγωγών· να ενθαρρυνθούν οι χώρες που δεν συμμετέχουν στα υπάρχοντα καθεστώτα και ρυθμίσεις να ενστερνιστούν, ει δυνατόν, τα κριτήρια για τον αποτελεσματικό έλεγχο των εξαγωγών· να ενισχυθούν τα καθεστώτα για τους προμηθευτές καθώς και ο ευρωπαϊκός συντονισμός στον τομέα αυτό.*
- Να αποκτήσει η ΕΕ ηγετικό ρόλο στη συνεργασία για τα καθεστώτα ελέγχου των εξαγωγών, συντονίζοντας τις θέσεις της στο πλαίσιο των διαφόρων καθεστώτων, υποστηρίζοντας τις προσχωρούσες χώρες προκειμένου να γίνουν μέλη καθώς και τη συμμετοχή της Επιτροπής, όπου ενδείκνυται, προωθώντας ρήτρα που δεν θα αφήνει περιθώρια διαφυγής στο πλαίσιο των καθεστώτων - όταν δεν έχει ήδη συμφωνηθεί τέτοια ρήτρα - και ενισχύοντας την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδίως όσον αφορά προορισμούς, τελικούς χρήστες και διαδικασίες προμηθειών που εγείρουν υπόνοιες.

- Να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα του ελέγχου των εξαγωγών σε μια διευρυμένη Ευρώπη και να διεξαχθεί επιτυχώς αξιολόγηση από «Ομάδα ομοτίμων», με στόχο τη διάδοση των ορθών πρακτικών, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των προκλήσεων που θέτει η επικείμενη διεύρυνση.
  - Να θεσπιστεί πρόγραμμα παροχής βοήθειας σε κράτη που χρειάζονται τεχνικές γνώσεις στον τομέα του ελέγχου των εξαγωγών.
  - Να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να εξασφαλιστεί ότι η Ομάδα προμηθευτών πυρηνικών υλικών θέτει ως όρο για την εξαγωγή ελεγχόμενων πυρηνικών και συναφών ειδών και τεχνολογίας την επικύρωση και εφαρμογή του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου.
  - Να προαχθούν, στο πλαίσιο των καθεστώτων, ενισχυμένοι έλεγχοι των εξαγωγών όσον αφορά τις μεταφορές άυλης τεχνολογίας διπλής χρήσης, καθώς και ουσιαστικά μέτρα για ζητήματα μεσολάβησης και μεταφόρτωσης.
  - Να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών. Να εξεταστεί το ενδεχόμενο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ του Κέντρου Επιχειρήσεων της ΕΕ (SITCEN) και χωρών που ακολουθούν παρεμφερή προσέγγιση του θέματος.
- 5) *Να ενισχυθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ασφάλεια των υλικών, του εξοπλισμού και των γνώσεων για τα οποία υφίσταται κίνδυνος διάδοσης και να αποτραπεί η πρόσβαση σε αυτά χωρίς άδεια και ο κίνδυνος εκτροπής της χρήσης τους.*
- Να βελτιωθεί ο έλεγχος των ραδιενεργών πηγών υψηλής δραστηριότητας. Μετά την έκδοση της οδηγίας του Συμβουλίου για τον έλεγχο των κλειστών πηγών υψηλής ραδιενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν την ταχεία εφαρμογή της σε εθνικό επίπεδο. Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει την έγκριση παρεμφερών διατάξεων από τρίτες χώρες.
  - Να ενισχυθεί, όπου ενδείκνυται, η φυσική προστασία των πυρηνικών υλικών και εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαρχαιωμένων αντιδραστήρων και των καταλοίπων πυρηνικών καυσίμων.
  - Να καταστεί αυστηρότερη η κοινοτική και εθνική νομοθεσία και ο έλεγχος για τους παθογόνους μικροοργανισμούς και τις τοξίνες (τόσο στα κράτη μέλη όσο και στις προσχωρούσες χώρες), εφόσον χρειάζεται. Θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των αρχών για τη δημόσια υγεία, των αρχών για την υγεία και ασφάλεια κατά την εργασία και των φορέων των αρμόδιων για τη μη διάδοση. Πρέπει να εξεταστούν αναλυτικά η δημιουργία και τα καθήκοντα ενός κέντρου της ΕΕ για τον έλεγχο των ασθενειών.

- Να ενθαρρυνθεί ο διάλογος με τη βιομηχανία ο οποίος θα χρησιμεύσει στην εντονότερη συνειδητοποίηση των προβλημάτων. Θα υπάρξει πρωτοβουλία για να προωθήσει κατ' αρχάς τον διάλογο με την κοινοτική βιομηχανία με στόχο την εντονότερη συνειδητοποίηση των προβλημάτων που συνδέονται με τα όπλα μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) και, στη συνέχεια, το διάλογο μεταξύ της ΕΕ και της βιομηχανίας των ΗΠΑ, ιδίως στο βιολογικό κλάδο.

6) *Να ενισχυθεί ο εντοπισμός, ο έλεγχος και η παρακολούθηση του λαθρεμπορίου.*

- Να εγκρίνουν τα κράτη μέλη κοινές πολιτικές σε σχέση με τις ποινικές κυρώσεις για την παράνομη εξαγωγή, διαμεσολάβηση και λαθρεμπορία με αντικείμενο ΟΜΚ και συναφές υλικό.
- Να μελετηθούν μέτρα που θα αποσκοπούν στον έλεγχο της διαμετακόμισης και της μεταφόρτωσης ύποπτων υλικών.
- Να υποστηριχθούν διεθνείς πρωτοβουλίες με στόχο τον εντοπισμό, τον έλεγχο και την παρακολούθηση παράνομων αποστολών φορτίου.

B) Προαγωγή σταθερού περιβάλλοντος σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο

1) *Να ενισχυθούν τα προγράμματα για τον περιορισμό της απειλής στα πλαίσια συνεργασιών της ΕΕ με τρίτες χώρες, τα οποία αποσκοπούν στη στήριξη του αφοπλισμού και τον έλεγχο και την προστασία υλικών, εγκαταστάσεων και γνώσεων που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν παράνομα.*

- Να παραταθεί και μετά τον Ιούνιο του 2004 το Πρόγραμμα για τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση στη Ρωσική Ομοσπονδία.
- Να αυξηθεί η χρηματοδότηση για τον περιορισμό της απειλής στα πλαίσια των συνεργασιών της ΕΕ, ενόψει των δημοσιονομικών προοπτικών μετά το 2006. Πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να προβλεφθεί ειδική γραμμή στον κοινοτικό προϋπολογισμό για την μη διάδοση και τον αφοπλισμό σε σχέση με τα ΟΜΚ. Τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρυνθούν να συμβάλουν προς τούτο και σε εθνική βάση. Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να περιλάβουν μέτρα με σκοπό την ενδυνάμωση του ελέγχου όσον αφορά τις γνώσεις, την επιστήμη και την τεχνολογία στον τομέα της μη διάδοσης ΟΜΚ.
- Να συσταθεί πρόγραμμα παροχής βοήθειας στα κράτη που χρειάζονται τεχνικές γνώσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν την προστασία και τον έλεγχο υλικών, εγκαταστάσεων και γνώσεων που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν παράνομα.

2) *Να ενσωματωθεί ο προβληματισμός για τη μη διάδοση ΟΜΚ στις πολιτικές, διπλωματικές και οικονομικές δράσεις και προγράμματα της ΕΕ, με στόχο τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα.*

- *Να ενταχθούν οι πολιτικές μη διάδοσης στις σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες σε γενικότερο πλαίσιο, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων της 17ης Νοεμβρίου 2003, μεταξύ άλλων με την εισαγωγή ρήτρας μη διάδοσης στις συμφωνίες με τρίτες χώρες.*
- *Να ενταχθούν οι προσπάθειες της Ένωσης για επίλυση των περιφερειακών συγκρούσεων με όλα τα διαθέσιμα μέσα, κυρίως στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ και της ΕΠΑΑ.*

Γ) *Στενή συνεργασία με τις ΗΠΑ και άλλους βασικούς εταίρους*

1) *Να εξασφαλιστεί κατάλληλη συνέχεια στη δήλωση για τη μη διάδοση που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2003 κατά τη διάσκεψη κορυφής ΕΕ-ΗΠΑ.*

2) *Να εξασφαλιστεί συντονισμός και, ενδεχομένως, ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών με άλλους βασικούς εταίρους.*

Δ) *Ανάπτυξη των αναγκαίων δομών εντός της Ένωσης*

1) *Να διοργανώνεται συζήτηση ανά εξάμηνο στο Συμβούλιο Εξωτερικών Σχέσεων για την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ.*

2) *Να συσταθεί, όπως αποφασίστηκε στη Θεσσαλονίκη, μια μονάδα η οποία θα λειτουργεί ως κέντρο ελέγχου, επιφορτισμένο με την παρακολούθηση της συνεπούς εφαρμογής της στρατηγικής της ΕΕ και τη συλλογή εμπιστευτικών και άλλων πληροφοριών, σε σύνδεσμο με το Κέντρο Επιχειρήσεων. Το κέντρο ελέγχου θα ιδρυθεί στο πλαίσιο της Γραμματείας του Συμβουλίου, θα συμμετέχει δε πλήρως σ' αυτό η Επιτροπή.*